

DE GEVOLGEN VAN DE STRIJD TEGEN VERDROGING

Nattere Kennemerduinen én kelders

Het geheel stopzetten van de grondwaterwinning in de Kennemerduinen per 1 mei 2001 staat nog steeds op de agenda bij PWN, maar de haalbaarheid van die datum wordt steeds onzekerder in verband met de veel negatievere effecten van de vermindering van de winningen in de afgelopen jaren. De Kennemerduinen vernatten zoals de bedoeling was, maar dat gebeurt ook met de laaggelegen stedelijke gebieden rond Bloemendaal, Haarlem, Heemstede, Velsen en Zandvoort. Deze overlast kan de provincie Noord-Holland en PWN handenvol geld gaan kosten, omdat de stijging van het grondwaterpeil bij algehele stopzetting van de winning in de duinen op enkele locaties wel eens met 20 tot 50 cm zou kunnen bedragen.

Dé aanleiding om de grondwaterwinning in de Kennemerduinen stop te zetten, vormt de verdroging. De landelijke en provinciale overheid wilden het areaal aan verdroogd gebied dit jaar met een kwart teruggebracht hebben ten aanzien van 1985. Het provinciale waterhuishoudingsplan van Noord-Holland speelt hierop in. De Kennemerduinen moesten vernatten. Daarvoor moest een einde gemaakt worden aan de winning van grondwater. In het centrale deel van de Kennemerduinen werd de hoeveelheid opgepompt grondwater teruggebracht van negen miljoen kubieke meter per jaar in 1995 tot twee miljoen kubieke meter in 1998. De winning in het noorden van de duinen (ongeveer een miljoen kubieke meter) is toen ook gestaakt, overigens om een andere reden. Het grondwater bleek op die locatie namelijk enigszins verontreinigd. Van de in totaal over de gehele Kennemerduinen gewonnen jaarlijkse hoeveelheid grondwater van circa 15 miljoen kubieke meter van destijds pompt PWN sinds 1998 nog maar ongeveer eenderde op (5,5 miljoen kubieke meter).

'Heemskerk'

Volgens projectmanager Hans Vinken van PWN is het grondwater in de duinen ook niet langer nodig voor de drinkwaterproductie in dit deel van Noord-Holland. De nieuwe waterproductiefabriek in Heemskerk levert nu onthard drinkwater, gefabriceerd uit oppervlaktewater (IJsselmeer). Een aantal pompen staat nog wel aan, om het grondwaterpeil enigszins te beïnvloeden. Het peil steeg de afgelopen jaren echter al op een aantal plaatsen in de duinen met circa 70 cm. Tegelijkertijd steeg het grondwaterpeil in gemeenten als Bloemendaal, Heem-

stede, Haarlem, Velsen en Zandvoort. Bewoners klagen over natte kelders en tuinen. Ook sommige begraafplaatsen en campings hebben last van water. Hans Vinken gelooft niet dat deze overlast alleen maar het gevolg is van het gedeeltelijk stopzetten van de grondwaterwinning in de Kennemerduinen. Volgens hem is ook de overmatige neerslag die de afgelopen drie jaar viel, deels debet aan het onder water lopen van laaggelegen gebieden rond de steden. "Bovendien wonen nu net ten oosten van de Kennemerduinen ongeveer 300.000 bewoners tegen circa 10.000 begin deze eeuw. De stijging van de grondwaterspiegel heeft dus voor veel meer mensen nu gevolgen. Het aantal klachten stijgt dan navenant. In feite is de toename van de grondwaterstijging minder dan PWN zelf heeft laten uitrekenen".

Urgent

Het grote probleem is dat onduidelijk blijft hoeveel centimeter het grondwaterpeil nog verder zal stijgen als volgend jaar de

winning geheel gestaakt wordt. Diverse onderzoeken, van de provincie Noord-Holland, Grontmij en Iwaco, geven daarover onvoldoende uitsluitsel. Afgesproken is inmiddels al wel dat de laatste pompen pas uit gaan als voldoende maatregelen genomen zijn om meer overlast voor de omwonenden te voorkomen. Gedacht wordt daarbij vooral aan drainage. Het andere alternatief, de winning niet in haar geheel staken, is wat de PWN betreft, niet aan de orde. De betrokken partijen (PWN, Provincie Noord-Holland, Hoogheemraadschap van Rijnland en de gemeenten Bloemendaal, Haarlem, Heemstede, Velsen en Zandvoort) willen voor het einde van dit jaar alle urgente gebieden in kaart gebracht hebben. Dan ook moet bekend zijn wat de te nemen maatregelen tegen de wateroverlast zijn én wat die gaan kosten.

Vooruitlopend daarop worden nu al enkele maatregelen getroffen. Het gaat om locaties waar de overlast zo groot is, dat niemand wil wachten met maatregelen. Bij een begraafplaats in Velsen wordt een drainagesysteem aangelegd om de grondwaterstand beter te kunnen beheersen. De werking van dit systeem strekt zich uit tot in Driehuis. In Zandvoort wordt inmiddels de capaciteit van een persleiding vergroot. Ook wordt het peil in de buffervijvers verlaagd, zodat minder infiltratie plaatsvindt. Eind november wordt de nieuwe persleiding in gebruik genomen. De maatregelen in Velsen en Zandvoort kosten ruim twee miljoen gulden.

Het duinwater dat nu nog opgepompt wordt, gaat naar de Brouwersvaart aan de rand van Haarlem. Het wordt voor lozing ontijzerd. Het heldere water is niet meer geschikt als drinkwater, omdat de zuiveringsinstallatie bij de watertoren in Overveen niet voldoet aan de huidige eisen voor onthard drinkwater. ❏

Voor de afvoer van duinwater is een duinrel gegraven op het landgoed Caprera in Bloemendaal. Deze sluit aan op een oorspronkelijke duinbeek (Foto: TWM).

